

METSOBLADET

Nyhetsbrev för programmet för biodiversiteten i södra Finlands skogar (METSO)
Utgivare: Jord- och skogsbruksministeriet samt miljöministeriet

6/2006

31. 8. 2006

METSOS FRIVILLIGA ÅTGÄRDER ÖVERTRÄFFADE FÖRVÄNTNINGARNA PÅ LANDHÖJNINGSKUSTEN

Samarbetsnätverket Från havets botten till djup skog, som initierades för att trygga den skogliga mångfalden på landhöjningskusten, har rentav överträffat förväntningarna. Totalt har cirka 370 hektar skog och strandängar i olika utvecklingsfaser skyddats på viss tid eller varaktigt. Skogsägarna ansåg att fördelarna med projektet var att skyddet är frivilligt, det finns ett brett urval skyddsmetoder och informationen sker öppet.

Ett sextiotal personer deltog i den utfärd som ordnades i Uleåborgstrakten 24.8.2006.

Försöksperioden inom programmet för mångfald i södra Finlands skogar METSO håller på att avslutas. På den tillsvidare sista METSO-utfärden den 24 augusti förevisades samarbetsnätverket Från havets botten till djup skog som tryggar den skogliga mångfalden på landhöjningskusten. Nätverksförsöket arrangerades på två områden; i trakten kring Uleåborg i Norra Österbotten och kring Vasa i Österbotten.

En avsevärd del av försöksområdena skyddades

I och med projektet har skogsskyddet på landhöjningskusten tagit ett stort steg framåt. I Norra Österbotten har över 70 procent av de områden som bjudits ut till försöket skyddats genom markköp, naturvårdshandel och miljöstöd. Skogsägarna bjöd ut betydligt mer marker för att skyddas än vad som rymdes med i försöksprojektet. De nya skyddsområdena utökar landhöjningskustens skyddade skogsareal med cirka en femtedel. Med tanke på tryggandet av mångfalden är det viktigt att en del av försöksområdena gränsar till gamla skyddsområden.

I Norra Österbotten valdes två kustområden som försöksobjekt; den 420 hektar stora udden Hanhikivi i Pyhäjoki och det 40 hektar stora Halosenniemi i Haukipudas som nu i sin helhet omfattas av olika skyddsmetoder. Markägarna kunde välja att skydda sitt område frivilligt på viss tid eller permanent.

- Genom projektet försöker vi bevara enhetliga utvecklings- dvs. successionsserier på landhöj-

Fuktig lund på landhöjningskusten med avsevärda mängder död ved. Hanhilehto, Pyhäjoki.

ningskusten. På dessa områden innebär den s.k. primärsuccessionen att vegetationen utvecklas från havsbotten via ängar, videsnår, aldungar och björksnår till barrskog. Försöksprojektet utföll väl, bedömer skogsvårds- och miljöchef Irmeli **Ruokanen** vid Skogscentralen Pohjois-Pohjanmaa.

- Vår verksamhetsmodell i Uleåborgstrakten avviker från övriga nätverksprojekt genom att vi på förhand med hjälp av flygfoton, scheman och olika utredningar kartlade vilka värdefulla objekt som kunde tas med. Därefter skickade vi brev till ägarna av dessa områden. Denna precisionsmarknadsföring är en förklaring till varför skogsägarna ställde upp.

I Uleåborgstraktens samarbetsnätverk 2004-2006 deltar skogscentralen Pohjois-Pohjanmaa och Norra Österbottens miljöcentral samt Norra Finlands skogsägarförbund.

Info av skogsfackmän och från media

Skogsägarförbunden och skogsvårdsföreningarna har en ytterst central roll när det gäller att marknadsföra nya avtal inom Skogscentralen Kustens delprojekt.

- Det behövdes fältutbildning, öppen diskussion och bearbetning av gammal Natura-problematik innan vi kunde övergå till följande skede. Efter att alla aktörers skogsfackmän hade samlats i en strandlund för att tillsammans med en sakkunnig från den regionala miljöcentralen fundera på successionsserier och betydelsen av död ved kunde vi börja tala om avtal och ersättningar. Vi har gemensamt kunnat skapa en ny verksamhetsmodell, berättar skogsvårdschef Annikka **Selander** från Skogscentralen Kusten.

Skogsplanerare Björn **Stenmark** ansvarade för förhandlingarna med skogsägarna på Kustens område.

- Vi diskuterade potentialerna med frivilligt skydd bland annat på de kurser som riktades till skogsvårdsföreningsfolk samt i medierna. Och en artikel i lokaltidningen inspirerade genast skogsägare att kontakta mig. Efter det att den första skogsägaren hade idkat handel med naturvärden med skogscentralen spreds informationen i snabb takt vidare med djungeltrumman. Nu har det flutit in fler erbjudanden än vad som ryms med i försöksprojektet säger Stenmark.

Frivilligheten och skyddsmetoderna fick beröm

Det nya skyddsprojektet bemöttes först med skepsis bland skogsägarna.

- På det första mötet förhöll folk sig lite avvaktande, men när villkoren klarnade kom man med i samlad

JAN LINDSTRÖM

Kauko Ojala som slöt det första avtalet om naturvärdeshandel i Norra Österbotten är tillfreds med METSOs frivilliga åtgärder. Även om handeln med naturvärden väckte aningen misstro i början har han nu all orsak att se nöjd ut.

tropp. För oss är det viktigt att skyddet genomförs på frivillig basis och att man kan fortsätta äga områdena om man vill, säger Kauko **Ojala** som var först ut att ingå avtal om naturvärdeshandel i Uleåborgstrakten.

Också Pirkko och Ahti **Liukkonen** som äger skog i Halosenniemi är entusiastiska. Paret Liukkonen representerar en växande skara distansskogsägare eftersom de bor i Nådendal.

- Det var nog ett lätt beslut att ställa upp på ett projekt som detta. Vi tycker att det är viktigt att staten på det här viset kommer med i skyddstankot så att det inte bara är skogsägarna som får stå för kostnaderna. En avsevärd del av Europas skogar i naturtillstånd ligger här i norr och det är viktigt att vi tar vårt ansvar när det gäller att trygga skogsnaturens mångfald. Kvarkenområdet inrättades till ett naturarvsobjekt och också det visar att naturen här är värd att bevaras, tycker Ahti Liukkonen.

Paret Liukkonen hoppas att man bedriver forskning kring mångfalden på de områden som fogats till METSO och att också skogsägarna informeras om resultaten.

- Allt som allt fick de frivilliga skyddsmetoder som

Pirkko och Ahti Liukkonen från Nådendal anslöt gärna sin björkdunge till samarbetsnätverket Från havets botten till djup skog. Som distansskogsägare hoppas de på information, t.ex. via webben, om forskningsresultat som gäller områdets mångfald.

samarbetsnätverket erbjuder ett välvilligt mottagande bland skogsägarna. Naturvärdeshandelns stora popularitet byggde uppenbarligen på den tio år långa periodiciteten och att äganderätten till marken bibehålls. För de flesta skogsägare är det en viktig känslifråga att ärvd mark hålls kvar i slakten, betonar Ruokanen.

- Ett betydelsefullt resultat av försöket var också att ett värdefullt och rentav omfattande område som tjänstemännen har avgränsat på förhand kan skyddas helt eller nästan helt på frivillig basis när det finns ett flertal alternativa skyddsmetoder att tillgå. För att det ska lyckas krävs ändå att skogsägarna informeras om möjligheterna per brev och att de får upplysningar om den egna skogens skyddsvärden.

Naturvärdeshandeln populärast

Skogsägarna på försöksområdena beslutade sig för att på frivillig väg skydda cirka 250 hektar skog i Uleåborgstrakten, antingen varaktigt eller på viss tid. Dessutom finns där sedan tidigare runt 80 hektar områden som har skyddats på olika sätt.

Frivilliga tidsbundna avtal om naturvärdeshandel som gäller sammanlagt 163 hektar har ingåtts med

14 markägare och med fyra markägare har slutits miljöstödsavtal om 11 hektar. När det gäller naturvärdeshandel åtar sig markägaren att mot ersättning bevara överenskomna naturvärden på ett bestämt område. Av tre markägare har staten köpt upp inalles 26 hektar skog till naturskyddsområden. Fortfarande återstår 18 hektar miljöstödsobjekt att arbeta med.

I avtalen om naturvärdeshandel uppgick den genomsnittliga ersättningen per hektar till 565 € för en tioårsperiod. Ersättningen i miljöstödsavtalen är i medeltal 406 € per hektar för tio år. För markköpens del steg engångsersättningen per hektar till 6 400 €, delvis för att där ingick värdefulla strandtomter.

På Kustens område har sammanlagt 63 skogsägare bjudit ut sina skogar för att skyddas. Det ena pilotområdet inrättades på Halsö i Korsnäs och det andra på ön Replot. Åtta avtal om naturvärdeshandel har ingåtts och de omfattar totalt cirka 30 hektar. Förhandlingar pågår alltjämt. Allt som allt tio hektar blev föremål för miljöstöd för skogsbruket.

METSO behöver en fortsättning

METSO har fört med sig helt nya metoder för trygghandlet av den finländska skogsnaturens mångfald. Dessa metoder bygger framför allt på skogsägarens vilja att skydda sina egna skogar. Försöksprojektet avslutas nästa år. Som avslutning på exkursionsdagens seminarium summerade projektchef Mikko **Kuusinen** vid miljöministeriet erfarenheterna från de gångna fem åren.

- Det står klart att det alltjämt finns behov att effektivisera trygghandlet av mångfalden. Eftersom de frivilliga åtgärderna har fått ett positivt mottagande bör de ha en central funktion framöver. I det här arbetet behövs det ändå ett mångsidigt urval metoder där bland annat naturvärden i ekonomiskogar, rådgivningen och förbättrandet av de befintliga skyddsområdenas ekologiska effektivitet har sin egen plats. Det väsentliga är att tillräckligt med finansiering garanteras efter år 2007, påminde Kuusinen.

Restaureringen och skötseln av naturskyddsområden bör enligt Kuusinen fortsätta också efter år 2012. Vidare behövs alltjämt forskning kring såväl mångfald som metoder för att trygga den. Likaså behöver man också framöver följa upp hur mångfalden utvecklas.

Biträdande avdelningschef Pentti **Lähteenoja** vid jord- och skogsbruksministeriet var inne på samma linje då han höll dagens slutanförande. Enligt hans bedömning har METSO definitivt inneburit en

Landet höjer sig cirka 1 cm ur havet varje år i Kalajokittrakten.

förändring när det gäller att trygga mångfalden i Finland. Hans åsikt är att den största behållningen av METSO är att skogsägarnas positiva inställning till skydd har ökat klart tack vare de frivilliga åtgärderna. (Originaltext: Jan Lindström, Tapio)

På kommande:

4-6.9.2006 MOSSE slutseminarium på Hanholmen

6.9.2006 Boken "METSO:n jäljillä - Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman tutkimusraportti" publiceras

November 2006: Utvärderingsrapport om METSO

Ytterligare information om projektet Från havets botten till djup skog:

Projektchef, Skogsvårds- och miljöchef Irmeli Ruokanen, Skogscentralen Pohjois-Pohjanmaa, tfn 0400-286 030

Skogsplanerare Björn Stenmark, Skogscentralen Kusten, tfn 050 527 2309

Ytterligare information om försöksprojektet:

www.mmm.fi/metso/uudet_suojelun_keinot/.

överinspektör Marjukka Mähönen, jord- och skogsbruksministeriet, tfn (09) 160 54 626

projektchef Mikko Kuusinen, miljöministeriet, tfn (09) 160 39 350.

METSO-programmets web-sidor www.mmm.fi/metso eller www.ymparisto.fi/metso

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
MILJÖMINISTERIET
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT

mmm.fi

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIET